

forhold til både partifæller, andre partier, pressen og befolkningen. Vilby om befolkningens mistillid til det politiske system på grund af globaliseringen. Nordskov Nielsen om embedsmændenes forhold til politikere og befolkning. Henrik Zahle om den personlige integritets nødvendighed, og som et sidste eksempel Jan Pedersens interessante artikel om lovinthentationers gennemslagskraft og nødvendighed i skattelovgivningen.

Både absolutte værdier, befolkningens præferencer og professionelle normer lanceres som facitlister. Ikke desto mindre hævder redaktøren i indledningen til bogen, at det på tværs af de tre sektorer: politik, forvaltning og erhvervsliv har været fascinerende „at iagttage et fællesskab i udviklingen af de værdisætninger, der skaber/bærer de etiske retningslinier“.

Ud fra en mere abstrakt og principiel vurdering holder denne påstand ikke. Forfatterne taler om vidt forskellige ting, og sammenhængen mellem forslagene til en udformning af en operationel næstekærlighed er spinkel. Det er den dog i mindre grad, hvis man accepterer forfatterens substantielle budskaber.

Nordskov Nielsen opridser således en fjende og en ven for den succesrige etik. Fjenden er magtudøvelsen i, samt kommercialiseringen af den offentlige sektor. Vennen er borgeren og samfundet. Fjendebilledet understøttes af Vilbys skitsering af, hvorledes globalisering og kommercialisering skaber politisk fremmedgørelse. Vennen skildres mere indirekte i Peter Duus' og Carsten Skovgaard Nielsens artikel om socialforvaltning. Maskinbureaukratiets fortjenester og problemer skitseres, og det hævdes, at problemerne kan imødegås ved at efterkomme Løgstrups etiske fordring om at behandle andre mennesker ordentligt. Alle bør gøre det, og det betaler sig for sagsbehandle-

ren. Tilsvarende hævder Erik Hoffmeyer og Jens Schierbeck, at internationale virksomheder skal iagttage menneskerettighederne. Ikke blot fordi det er sømmeligt. Det koster, hvis man ikke gør det. Palle Bo Madsen og Lennart Lynge Andersen kredser om tilsvarende spørgsmål.

Bogens empiriske hovedpåstand om, at etik betaler sig, underbygges ikke. Mulige eksempler kunne have været Carlsbergs investeringer i Burma og Shells i Nigeria. Men hvilke effekter har reaktionerne og firmaernes modreaktioner egentlig haft? Hvorledes har renomet det, og først og fremmest: Hvad er der sket med salget? Den slags hårde spørgsmål drøftes ikke nærmere, hverken teoretisk eller empirisk, selv om nyttetesen gør det oplagt at diskutere dem.

Hvis man vil bruge bogen som en etisk vejledning, bør man huske, at den er et konglomerat af udvalgte sektorspecialisters overvejelser snarere end en helstøbt analyse eller samfundsetik. Sådan præsenteres den da heller ikke af Nordskov Nielsen, der indledningsvis betoner, at det er en debatbog. Læst på den måde er det en udmærket samling af artikler, der for de flestes vedkommende præges af et markeret engagement.

Finn Bruun
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Nicolò Machiavelli, *Fyrsten*. Uforkortet oversættelse fra italiensk, Århus: Helikon, 1998, 135 s., kr. 248,00.

Er der virkelig grund til at udgive en ny oversættelse af Machiavellis berømte skrift? Der foreligger allerede en dansk oversættelse, som stadig genudgives, sid-

forhold til både partifæller, andre partier, pressen og befolkningen. Vilby om befolkningens mistillid til det politiske system på grund af globaliseringen. Nordskov Nielsen om embedsmændenes forhold til politikere og befolkning. Henrik Zahle om den personlige integritets nødvendighed, og som et sidste eksempel Jan Pedersens interessante artikel om lovinthentationers gennemslagskraft og nødvendighed i skattelovgivningen.

Både absolutte værdier, befolkningens præferencer og professionelle normer lanceres som facitlister. Ikke desto mindre hævder redaktøren i indledningen til bogen, at det på tværs af de tre sektorer: politik, forvaltning og erhvervsliv har været fascinerende „at iagttage et fællesskab i udviklingen af de værdisætninger, der skaber/bærer de etiske retningslinier“.

Ud fra en mere abstrakt og principiel vurdering holder denne påstand ikke. Forfatterne taler om vidt forskellige ting, og sammenhængen mellem forslagene til en udformning af en operationel næstekærlighed er spinkel. Det er den dog i mindre grad, hvis man accepterer forfatterens substantielle budskaber.

Nordskov Nielsen opridser således en fjende og en ven for den succesrige etik. Fjenden er magtudøvelsen i, samt kommercialiseringen af den offentlige sektor. Vennen er borgeren og samfundet. Fjendebilledet understøttes af Vilbys skitsering af, hvorledes globalisering og kommercialisering skaber politisk fremmedgørelse. Vennen skildres mere indirekte i Peter Duus' og Carsten Skovgaard Nielsens artikel om socialforvaltning. Maskinbureaukratiets fortjenester og problemer skitseres, og det hævdes, at problemerne kan imødegås ved at efterkomme Løgstrups etiske fordring om at behandle andre mennesker ordentligt. Alle bør gøre det, og det betaler sig for sagsbehandle-

ren. Tilsvarende hævder Erik Hoffmeyer og Jens Schierbeck, at internationale virksomheder skal iagttage menneskerettighederne. Ikke blot fordi det er sømmeligt. Det koster, hvis man ikke gør det. Palle Bo Madsen og Lennart Lynge Andersen kredser om tilsvarende spørgsmål.

Bogens empiriske hovedpåstand om, at etik betaler sig, underbygges ikke. Mulige eksempler kunne have været Carlsbergs investeringer i Burma og Shells i Nigeria. Men hvilke effekter har reaktionerne og firmaernes modreaktioner egentlig haft? Hvorledes har renomet det, og først og fremmest: Hvad er der sket med salget? Den slags hårde spørgsmål drøftes ikke nærmere, hverken teoretisk eller empirisk, selv om nyttetesen gør det oplagt at diskutere dem.

Hvis man vil bruge bogen som en etisk vejledning, bør man huske, at den er et konglomerat af udvalgte sektorspecialisters overvejelser snarere end en helstøbt analyse eller samfundsetik. Sådan præsenteres den da heller ikke af Nordskov Nielsen, der indledningsvis betoner, at det er en debatbog. Læst på den måde er det en udmærket samling af artikler, der for de flestes vedkommende præges af et markeret engagement.

Finn Bruun
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Nicolò Machiavelli, *Fyrsten*. Uforkortet oversættelse fra italiensk, Århus: Helikon, 1998, 135 s., kr. 248,00.

Er der virkelig grund til at udgive en ny oversættelse af Machiavellis berømte skrift? Der foreligger allerede en dansk oversættelse, som stadig genudgives, sid-

ste gang så sent som i 1997. Svaret på det stillede spørgsmål er alligevel et ubetinget ja. Den „gamle“ oversættelse, der første gang blev udgivet i 1942, er, som det dengang blev oplyst, baseret på en „svensk, en tysk og en fransk udgave“ (i sig selv et kuriøst fænomen). Oplysningen er i øvrigt strøget i de senere udgaver. Derimod er den nu foreliggende udgivelse, der er oversat og udgivet af Fritz Wolder, som angivet en direkte oversættelse fra den italienske tekst. En dagbladsanmelder mente ganske vist, i øvrigt uden at skrive navnet Machiavelli korrekt, at den gamle udgave i visse henseender var at foretrække, fordi den var „bedre og smukkere at læse“ (*Weekendavisen*, 19. juni 1998). Mon dog ikke de fleste andre læsere vil foretrække en kompetent oversættelse direkte fra originalen?

Bogen er forsynet med en indledning, hvor oversætteren for det første giver de vigtigste biografiske og historiske oplysninger, som sidst i bogen suppleres med et udførligt noteapparat (pp. 115-125). For det andet fremlægges en kort diskussion af de vigtige begreber *fortuna* og *virtù* hos Machiavelli og problemerne med hensyn til disses oversættelse til dansk (p. 19). Her kunne oversætteren dog nok med fordel være gået lidt videre og inddraget andre af Machiavellis begreber. En engelsk oversættelse af *Fyrsten* (udgivet 1988 af Skinner og Price på Cambridge) behandler eksempelvis ret udførligt (i alt 17 sider) en længere række af Machiavellis begreber og vanskelighederne ved en nutidig oversættelse.

Bogen er forsynet med en bibliografi, hvad der er meget nyttigt. Det ville dog have været en hjælp, hvis den havde været annoteret, for det er ikke nemt at finde rundt i den umådelige litteraturmængde. Måske er der også vel rigeligt af italiensk-sprogede værker, mens man for eksem-

pel mangler Herfried Münklers omfattende studie fra 1984. Bogen afsluttes med et personregister. Det er vel næsten overflødigt at nævne, at ingen af delene findes i den „gamle“ oversættelse.

Fyrsten læses tilsyneladende stadig med en stor interesse. Et besøg på Århus Hovedbibliotek en tilfældig juli-dag viste for det første, at biblioteket havde elleve eksemplarer af bogen og for det andet, at ikke mindre end ni af disse var udlånt. Der er øjensynlig en stor efterspørgsel, og derfor er det meget glædeligt, at der nu foreligger en pålidelig oversættelse med fyldestgørende noter og kommentarer, velegnet til studiebrug. Den gamle oversættelse, der alene indeholder den nøgne tekst, koster 125 kr., hvad den ikke er værd, mens den nu foreliggende koster knapt det dobbelte, hvad den fuldt ud er værd.

Machiavelli har fået et ry som en meget kynisk politisk tænker og har endda måttet lægge navn til begrebet „machia-vellisme“, hvad der - meget kort udtrykt - betegner en politik, hvor hensigten hel-liger midlet. Udrustet med den nye over-sættelse får læseren en god mulighed for at stifte et nærmere og dermed mere nu-anceret bekendtskab med Machiavellis tanker. Det er umagen værd.

Niels Amstrup
Institut for Statskundskab
Århus Universitet

Johan Peter Noack, *Det danske mindretal i Sydslesvig 1948-1955*, Aabenraa: Institut for grænseregionsforskning, 1997, 646 s. i to bind, kr. 295,00.

Storstedelen af den danske befolkning er vokset op med Atlantpagten som en nød-